

siyah naylon torba içinde yetiştirilen fidelerin dikiminde ise çapalar kullanılır. Dikilen fidelere dikimden hemen sonra bolca can suyu verilir. Domates fidelerinin ilk çapaları tarlaya dikimden 10 ila 20 gün sonra yapılır ve fidelerin kök boğazları toprakla doldurulur. Birinci çapadan iki ila üç hafta sonra ikinci çapa yapılır. Fidelerde ilk meyveler görülünceye kadar sulamadan kaçınılmalıdır. Sulama toprakta rutubetin iyi bir seviyede olmasını sağlayacak şekilde iklim ve toprak özellikleri dikkate alınarak yapılır. En iyi sulama sistemi damla sulama sistemidir. Karık sulama yapılacaksa fazla taşırmadan sulama yapılır. Sırik domates çeşitlerinde budama kaliteli ürün elde etmek için şarttır. Tarlada yetiştirilen sırik domateslerde koltuk alma şeklinde uygulanır. Koltuk bitki gövdesi ile ana yaprakların birleştiği yerden yeni sürgünlerin koparılmasıdır. Her 15 günde bir tekrarlanır. Sırik domates bitkileri 30 cm ila 35 cm kadar boylandığında 10 cm kadar uzağına bir herak yerleştirilerek fideye destek sağlanır. Herekler dipten itibaren rafyayla yan yatmış 8 rakamı şeklinde bağlanır. Bağlama işlemi bitkiler

boylandıkça her 30 ila 35 cm'de bir tekrarlanır.

HASAT

Domates hasadı çeşidin erkenciliği yetiştirme koşullarıyla gönderilecek pazarın uzaklığına göre değişik olum devrelerinde yapılır. Hasat yakın pazar için tam olum, uzak pazar için pembe veya yeşil pembe olum devrelerinde yapılmalıdır. Ayrıca yetiştiricilik yapılan alanlar çok geniş ise, makineli hasat yapılması uygundur.

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 Faks: 0.226.814 11 46
<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

DOMATES YETİŞTİRİCİLİĞİ

Dr. İbrahim SÖNMEZ

YALOVA

GİRİŞ

Yazlık sebzeler grubunda yer alan domates, meyvesi yenen bir sebzedir. Sebzeler içinde çok fazla tüketim alanı bulunan domates ihtiva ettiği çeşitli mineraller ve vitaminler ile insan sağlığı için en yararlı gıda maddelerinden birisidir. Domates taze tüketiminin yanında işlenmiş olarak salça ketçap, konserve sanayinde ve dondurulmuş olarak da kullanılmaktadır. Üretimde tüketim amaçlarına göre sofralık ve sanayi çeşitleri kullanılır.

YETİŞTİRME İSTEKLERİ

Domates ılık ve sıcak iklim sebzesidir. Yetiştirme devresinde sıcaklığın en az 15-19°C olması gerekir.

TOPRAK İSTEKLERİ ve GÜBRELEME

Domates seçici olmamakla beraber süzek, organik maddece zengin, kumlu ve kumlu tınlı topraklarda en iyi gelişmeyi gösterir. Kumlu tınlı topraklarda erkencilik

yüksektir. Sanayi domatesi yetiştiriciliğin-de tınlı, killi-tınlı ve milli-tınlı topraklar tercih edilir. Domates ile aynı familyadan olan biber ve patlıcan arka arkaya aynı tarlaya ekildiğinde hastalık ve zararlıların artması ve besin maddelerinin azalmasına neden olduğundan bunların dışında bitkilerin yetiştirilmesi gerekir. Münavebede, baklagil bitkileri kullanarak yapılan yeşil gübreleme, toprağa organik maddenin yanında, bitkiye yararlı azot gibi maddeler de sağlamış olur. Domates yetiştirilecek tarla sonbaharda derin ilkbaharda yüzlek olarak sürülür. Diskaro veya rotavatörle işlenerek toprak dikime hazırlanır. Derin sürümden önce dekara 3-4 ton yanmış çiftlik gübresi verilir. Gübrelemeden önce toprak analizini yaptırmak ve bu sonuçlara göre gübreleme yapmak gerekir. Fosforlu gübre ilkbaharda sürümden önce pulluk altına, potasyumlu gübrenin $\frac{2}{3}$ 'ü ile azotlu gübrenin $\frac{1}{3}$ 'ü dikimle birlikte verilmelidir. Potasyumlu gübrenin kalan miktarı ile azotlu gübrenin $\frac{1}{3}$ 'ü ilk meyve tutumunda, kalan kısmı ise, ilk hasattan sonra verilmelidir.

YETİŞTİRİCİLİĞİ

Domates bitkisi genelde fidelerinin sıcak yastıklarda yetiştirilmesi ile üretilirse de özellikle sanayi için üretim yapıldığında tarlaya doğrudan tohum ekimi de mümkündür. Tarlaya doğrudan tohum ekimi için toprak sıcaklığının en az 14°C olması ve tohum yatağının çok güzel hazırlanması gerekir. Dikim için en uygun fide büyüklüğü fidelerin 15 cm ile 20 cm uzunluk ve kurşun kalem kalınlığını aldığı zamandır. Uygun koşullarda bu büyüklüğe 6 haftada ulaşırlar.

Fide dikiminde geniş alanlarda makineli dikim yapılabilir. Makineli dikimde tarla hazırlığı çok önemlidir. Sıra arası ve üzeri mesafeler, sırik domates çeşitlerinde 60×40 cm yer çeşitlerinde 120 ila 135×50 cm, Topraksız fidelerin dikiminde plantuvar topraklı dediğimiz saksı veya